

CERIMÒNIA ACADÈMICA D'INVESTIDURA
COM A DOCTOR HONORIS CAUSA DEL PROFESSOR JORDI NADAL

PARLAMENT DEL DR. JOSEP JOAN MORESO,
RECTOR MAGNÍFIC DE LA UNIVERSITAT POMPEU FABRA

2 de novembre del 2010
Auditori del campus de la Ciutadella
UNIVERSITAT POMPEU FABRA

Benvolguda presidenta del Consell Social,
Benvolgut professor Jordi Nadal,
Benvolgut professor Jaume Torras, padrí del professor Nadal,
Benvolgut professor Albert Carreras,
Benvolgudes autoritats acadèmiques,
Amics i amigues,

Com el professor Albert Carreras ens ha recordat en la seva excel·lent *laudatio*, Jordi Nadal és el primer català al qual la Universitat Pompeu Fabra distingeix com a doctor honoris causa. Ho és perquè la trajectòria acadèmica del professor Nadal expressa allò que la Universitat voldria ser.

En primer lloc, un professor que és, a la vegada, un mestre. Un professor proper als estudiants, que sempre ha estat recordat pels seus alumnes, que a hores d'ara són ja milers. Un professor al qual li agrada fer classe, sorprendre els estudiants, desvetllar la curiositat entre els que l'escolten, alegrar-se de veure l'espurna de la comprensió als ulls d'un estudiant. Des de poc temps després de la seva jubilació a la Universitat de Barcelona i fins als seus vuitanta anys, va voler contribuir amb el seu mestratge a ensenyar història econòmica a la nostra universitat, mostrant així una manera d'entendre la vocació acadèmica i el compromís amb la universitat realment magistral.

En segon lloc, un professor que és un recercador de talla internacional. Són clàssics ja els seus estudis sobre l'evolució de la població a Catalunya i a Espanya i sobre la revolució industrial més o menys fracassada. Albert Carreras ens recordava també, amb raó, la seva insistència a atendre el factor humà a l'hora d'entendre els processos històrics. Segurament, la història humana és aquesta sorprenent barreja de circumstàncies contingents: biològiques, econòmiques, socials (com ho diu el Macbeth de Shakespeare, segons el qual la vida és només una història explicada per un dement, plena de soroll i fúria, i sense cap sentit: "*Life is a story told by an idiot, full of noise and emotional disturbance but devoid of meaning*"), i, també, el resultat de la planificació deliberada dels éssers humans, aquesta mescla de circumstàncies i eleccions, de loteria i decisió racional. L'obra de Nadal ens ensenya, en la justa mida, com s'ha donat aquesta combinació en tants períodes diferents. Potser aquesta consciència l'ha fet a la vegada lleial al seu país i obert al món, un altre *català universal*.

En tercer lloc, aquest doctorat honoris causa ho és a proposta de l'Institut d'Història Jaume Vicens i Vives de la nostra universitat (amb el suport de les facultats i dels departaments d'Economia i d'Humanitats). I el celebrem quan celebrem també els cinquanta anys de la mort i els cent del naixement de Jaume Vicens. Impressiona als qui fa poc que hem creuat el límit dels cinquanta saber a la vegada que Vicens va morir tan jove i que, d'altra banda, havia fet tantes coses i tan ben fetes. Com havia aconseguit ser un gran historiador, dels millors del món de la seva generació, en aquella Barcelona gris i una mica sòrdida dels pitjors anys de la dictadura. Com amb ell s'havien format tants historiadors rellevants durant aquells anys, entre els quals Jordi Nadal de manera destacada.

Doncs bé, la Universitat Pompeu Fabra aspira a preservar totes aquestes virtuts. Aspira a ser una universitat on els estudiants se sentin com a casa, una universitat propera i accessible; però una universitat exigent, amb estàndards de qualitat i d'exigència a l'altura de les millors universitats del món.

Algú ha dit que havent-hi tantes coses bones de Vicens, el millor d'ell són els seus deixebles, allò que s'ha anomenat *l'Escola de Barcelona*. Doncs bé, incorporar el professor Nadal al nostre Claustre de doctors és una manera de reconèixer l'altíssima qualitat de la seva trajectòria i del llegat de Vicens. Com sabeu, encara no fa dues setmanes vàrem obtenir la distinció de Campus d'Excel·lència Internacional. A la presentació pública a Madrid del projecte vaig fer esment d'una frase de Bernard de Chartres que després va fer famosa Isaac Newton i que és oportuna per caracteritzar la relació entre Nadal i Vicens:

A collibè de gegants, podem veure-hi més i més lluny que ells.

I acabo, ja que estem en una cerimònia que té origen medieval, en el llatí d'aquells temps:

Gigantium humeris insidentes, ut possimus plura eis et remotiora videre.

Moltes gràcies.